

Chemie: Zuren, hydroxiden, indicatoren

Maandag 6 mei 2013
Lerarenopleiding BASO
Chemie

Begeleiding: F. Poncelet Filip.Poncelet@khlime.be
+ Studenten chemie OF2

Dagindeling

- 9.30-9.45u: ontvangst
- 9.45-10.00u: verwelkoming en indeling groepen
- 10.00-11.30u: doorlopen 3 workshops
- 11.30-12.45u: middagmaal
- 12.45-14.15u: doorlopen van 3 workshops
- 14.15-14.30u: koffiepauze
- 14.30-16.00u: doorlopen van 3 workshops
- 16.00-16.15u: afronding en nabespreking

Hoek1: Microschaal experimenten

1. Microschaaltitratie: vitamine C in fruitsap
2. Omslaggebieden van zuur-base indicatoren onderzoeken in een petrischaal
3. Kunstwerken met zuur-base indicatoren
4. Druppelpracticum: zuren en basen onderzoeken met indicatoren
5. "Poetsen" met een indicatorspons
6. Bepaling van het oplosbaarheidsproduct van $\text{Ca}(\text{OH})_2$ met een nunclonschaal
7. Rode wijn als zuur-base indicator
8. Indicatorpatronen door gassen
9. Zuren en basen op wandel
10. Kleuren van universele indicator en rode koolsap bij elke pH-waarde

Hoek2: Doseringen

1. pH registreren bij een neutralisatiereactie
2. De reactiesnelheid van de neutralisatie met maagzuurtabletten onderzoeken
3. Ammoniakgehalte in vensterreiniger
4. Fosforzuurgehalte in cola
5. Azijnzuurgehalte in tafelazijn bepalen met meetspuiten
6. Het temperatuursverloop van een neutralisatiereactie volgen.
7. CO_2 in uitgeademde lucht bepalen
8. Een zuur-base titratie in een nuncplonschaal
9. Citroenzuurgehalte in bloedrode sinaasappelen. De sinaasappel is de zuur-base indicator
10. Bicarbonaatgehalte in mineraalwater

Hoek3 Zuren en basen in huishoudproducten

1. pH van huishoudproducten
2. pH van rode, groene en blauwe spa
3. Schilderen met pH indicatoren en huishoudproducten
4. Thee als zuur-base indicator
5. Een zuur en een basisch gas vormen uit salmiak
6. Potloodslijper vormt knalgas en verdwijnt in zuur
7. De pH van de verbrandingsproducten van een sigaret
8. De zure werking van maagsappen nabootsen
9. Zure adem
10. Lijm maken uit melk

Hoek4 pH indicatoren

1. Bloemen verkleuren
2. Groene markeerstift: een fluorescerende zuur-base indicator
3. De zuurstok
4. Groengebakkentje door rode koolsap
5. De ontkleurde regenboog
6. Geheime boodschappen met zuur-base indicatoren
7. "Kokende", gekleurde oplossingen met CO₂-ijs
8. Tovertabletten
9. De regenboog op commando
10. Curcuma als zuur-base indicator

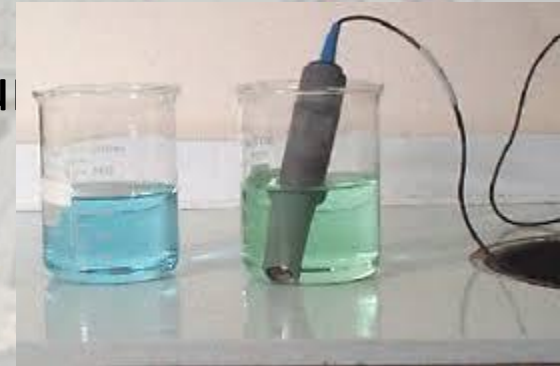
Hoek5 Eigenschappen zuren 1

1. Zuurheid van zuren en zouten
2. Reactie van koperoxiden en zwavelzuur
3. Eigenschappen van azijnzuur
4. Bufferende werking in een petrischaaltje aantonen
5. Zuren op marmer
6. Inwerking van zuren op metalen
7. Zijn alle zuren even sterk?
8. Eitje knalt met zoutzuur
9. Dansende rozijnen
10. De "blozende" nagel

Hoek6 Eigenschappen zuren2

1. Warmte effect bij verdunnen van zwavelzuur
2. Zwavelzuur ontkleurt blauw kopersulfaat
3. Zwavelzuur verwarmt ijswater, koelt ijs.
4. Aanslag op het oog: een simulatie
5. Verdunde en geconcentreerde zuren reageren verschillend
6. Invloed van temperatuur op de pH van water
7. Buffers: effect van zuren en basen
8. Bufferende werking aantonen met ballonnen.
9. Verschil in zuursterkte van organische zuren
10. Druppelpracticum: zuren met metalen

Hoek7 Eigenschappen basen

1. Haar lost op in basen
2. Knalgas met bijtende soda
3. Oplosbaarheid van hydroxiden
4. Hygroscopische werking van NaOH
5. Amfotere eigenschappen van hydroxiden
6. Gassen verdwijnen met hydroxiden
7. Rookringen
8. Geleidbaarheid van zuren, basen en water aantonen in een kauwgomverpakking
9. Seal bag experiment met basen
10. Ammoniak onderzoeken in een petrischaal
11. Diffusiesnelheid aantonen met ammoniak
12. Geheime boodschap met gassen

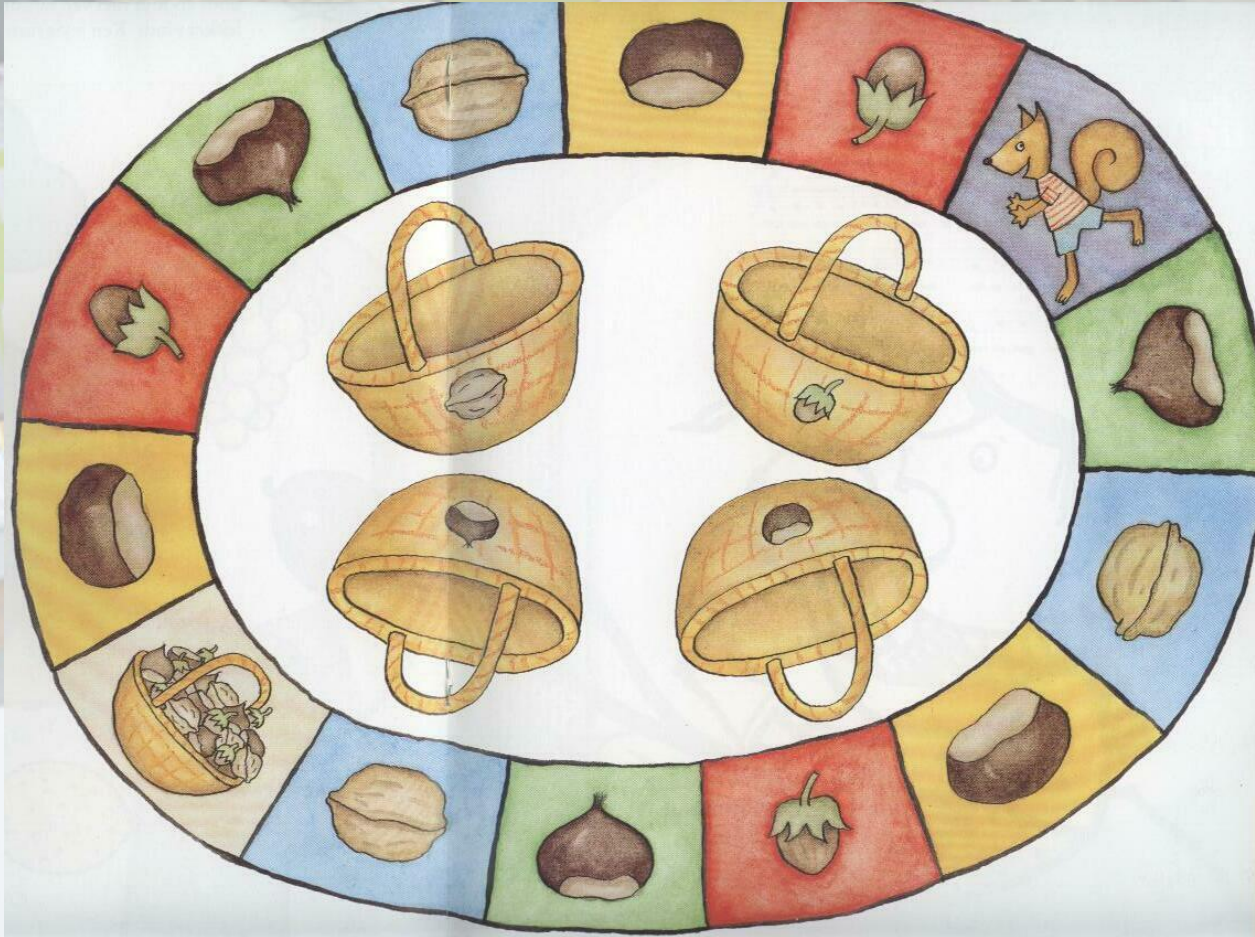

Hoek8 Projecten

- Puzzeltitratie
- Project citroenen
  1. Zuren als anti-oxydans
  2. Kristallisatie van citroenzuur
  3. TLC van citroensap
  4. Oplossen van kalksteen in citroensap
  5. Winnen van citroenschilolie
  6. Microschaaltitratie: Bepaling van vitamine C in fruitsappen
  7. Citroenbatterij
  8. Polyester uit citroenzuur en ricinusolie
  9. Geheime boodschappen met citroensap
  10. Complexvorming met citroenzuur

Hoek 9: Stofklassenspel

Gebruik van ipod, ipad in chemielessen

Maandag 10 juni
Lerarenopleiding BASO
Chemie

Begeleiding: F. Poncelet

Filip.Poncelet@khlime.be

Gebruik van ipad als hulpmiddel in chemielessen

Filip Poncelet

Gebruikte apps

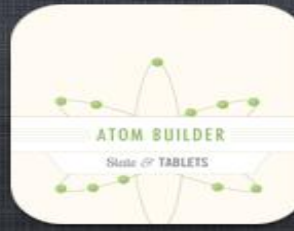
- 1. Chemie apps:
=chemie bronnen en simulaties
- 2. Chemie games in app
=spellen rond een bepaald chemiethema
- 3. Bronnen en communicatie apps
=verzamelen van beeld, film, bronnen,
=apps voor communicatie met anderen,
- 4. Administratieve apps
=bestanden opslaan, evaluatiepunten bij houden
- 5. Presentatieapps
=presenteren, rapporteren, evalueren van resultaten via testen

Opdrachten

- 1. Info over Na en Cl
  - 2. De ionbinding
  - 3. Titratie tussen NaOH en HCl
  - 4. De anorganische stofklassen
  - 5. Presentatie en toetsen over anorganische stofklassen
- Opzoeken van info, beeld
  - Oefeningen, testen, simulaties, games
  - Meten, berekenen, simuleren
  - Presenteren: ppt, prezi, foto, schema, mindmap, stroomschema, film, grafieken
  - Communicatie via mail, skype, videoconference
  - Verzamelen, rapporteren en evalueren: kwis, votes, klasrapport

PSE HD

AtomBuilder

Elemen...ching

Chemie apps

eDistribution

Atom in a Box

ReactionMate

Chemscribe

Chemist

Gevaar!

TitrationSim

Molarity

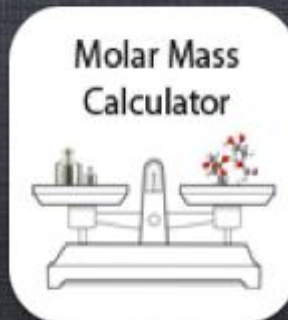

Chemi...mulas

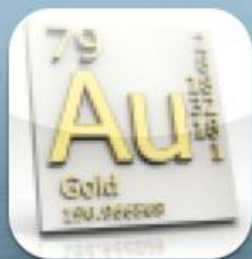
StoichSim

Molar Mass

Eureka.in Lite

wikiChemistry

Lewis Dots

MahjongChem

Mols Edit&Drill

Chemie apps

Atoms HD Lite

BrainPOP

Chem circus

Chemical

ChemIQ

MahjongChem

ChemDoodle

Molecule Kit

ChemSpider

Chemist

Chemie games apps

Glow Fizz

Molecules

Chemistry

Chem Pro

Napo's films

FasterScan HD

Skype

TV Meeting

TeamViewer

Bronnen en communicatie apps

Vertalen

Schooltv

YouTube

Puffin Free

QRReader

QR cod...eator

Google

Video's

LabTimer

Temperature

Calculator X

Google Earth

3D Dice...Dice

Pointer

Voting Pad

Bronnen en
communicatie apps

Mobile Learn

Dropbox

SPARKvue

Teacher

Administratie apps

Showbie

Notities

Doceri

WebDAV Nav

TeacherKit

LimeService -

Educreations

Pages

Installeren...

inFlowchartLite

Presentatie apps

iPen

iPhoto

DataAnalysis

iMovie

Numbers

Keynote

Prezi

SimpleMind+

Pearltrees

Flashboard

iWorksheet

Voice Record

Mobile Learn

Evaluatie apps

Nascholingen '13-'14

- Proeven met organische stoffen
(1ste – 2de -3de graad)
- Neerslag-, gasontwikkelings- en redoxreacties
(2de – 3de graad)
- Spectaculaire proeven voor opendeurdag en
proeven met wegwerpmateriaal
(1ste -2de -3de graad)
- Onderzoekgericht leren via projecten (1ste-2de -3^{de}
graad) → leerlijn opbouwen via projecten